

Takarítási protokoll és ellenőrzési módszertan

SEMMELWEIS EGYETEM

SZOLGÁLTATÁSI IGAZGATÓSÁG

MOLNÁR ERIKA

TAKARÍTÁSI PROTOKOLL ÉS ELLENŐRZÉSI MÓDSZERTAN.....	3
BEVEZETÉS.....	3
Alapfogalmak	5
Takarítási folyamat szabályai	6
Tisztítandó helyiségek.....	6
Anyagcsoportok.....	7
Takarítás eszközei	8
Fertőtlenítő- és tisztítószerek, oldatkészítés	10
Takarítás gyakorisága.....	12
Napi takarítás.....	13
Heti takarítás.....	14
Ügyeleti takarítás.....	14
Havi takarítás/Nagytakarítás	14
Váratlan járványügyi esemény miatti takarítás	15
Eseti takarítás	15
Üvegfelületek tisztítása	15
Hidegködös fertőtlenítés.....	16
Dedikált eszköz és személyzet	16
Színkód rendszer alkalmazása.....	16
Tisztítás/fertőtlenítés elvégzéséért felelős személyi kör	17
A takarítás ellenőrzése.....	17
Az ellenőrzés célja.....	18
Az ellenőrzés típusai	18
Céll ellenőrzés	18
Átfogó ellenőrzés	18
Visszaellenőrzés	18
Munkafolyamatok leírása és minőség-ellenőrzés szempontjai	19
Porszívózás.....	19
Nedves feltörítés, „mopolás”, fertőtlenítő felmosás	19
Gépi súrolás és szárítás.....	23
Padló bevonatolása, felületkezelése	24
Portörítés (kézi felülettisztítási eljárások)	24
Száras portörítés: nem alkalmazható egészségügyi területen.....	24
Nyirkos portörítés.....	25
Nedves lemosás	25
Fertőtlenítő lemosás, letörítés, beáztatás	25

Fémfelületek tisztítása	26
Üvegfelületek tisztítása	27
Szaniterek fertőtlenítése és tisztítása	27
Szemetesek tisztítása	28
Egyéb munkafolyamatok.....	28
Eseti feladatok	28
Dokumentáció vezetése	29
A takarítás ellenőrzés módszertana	29
Vállalkozói ellenőrzés (1. szint)	30
A Semmelweis Egyetem, mint megrendelő általi végzett ellenőrzési formák (2.szint)	30
Ellenőrzés a szervezeti egységen belül.....	31
Ellenőrzés a Szolgáltatási Osztály közreműködésével.....	31
A Kórházhigiénés Osztály ellenőrző tevékenysége.....	34
Ellenőrzés a Vállalkozó teljes bevonásával.....	34
Külső ellenőrzés (3. szint)	35
Az ellenőrzés feladatai	35
Személyzet.....	35
Dokumentáció	36
Felszerelés	36
Munkafolyamatok ellenőrzése.....	36
Helyiségek.....	37
Ellenőrzés módszerei.....	38
Minőségirányítási rendszer bevezetése a takarításban	38
Elérendő célok.....	39

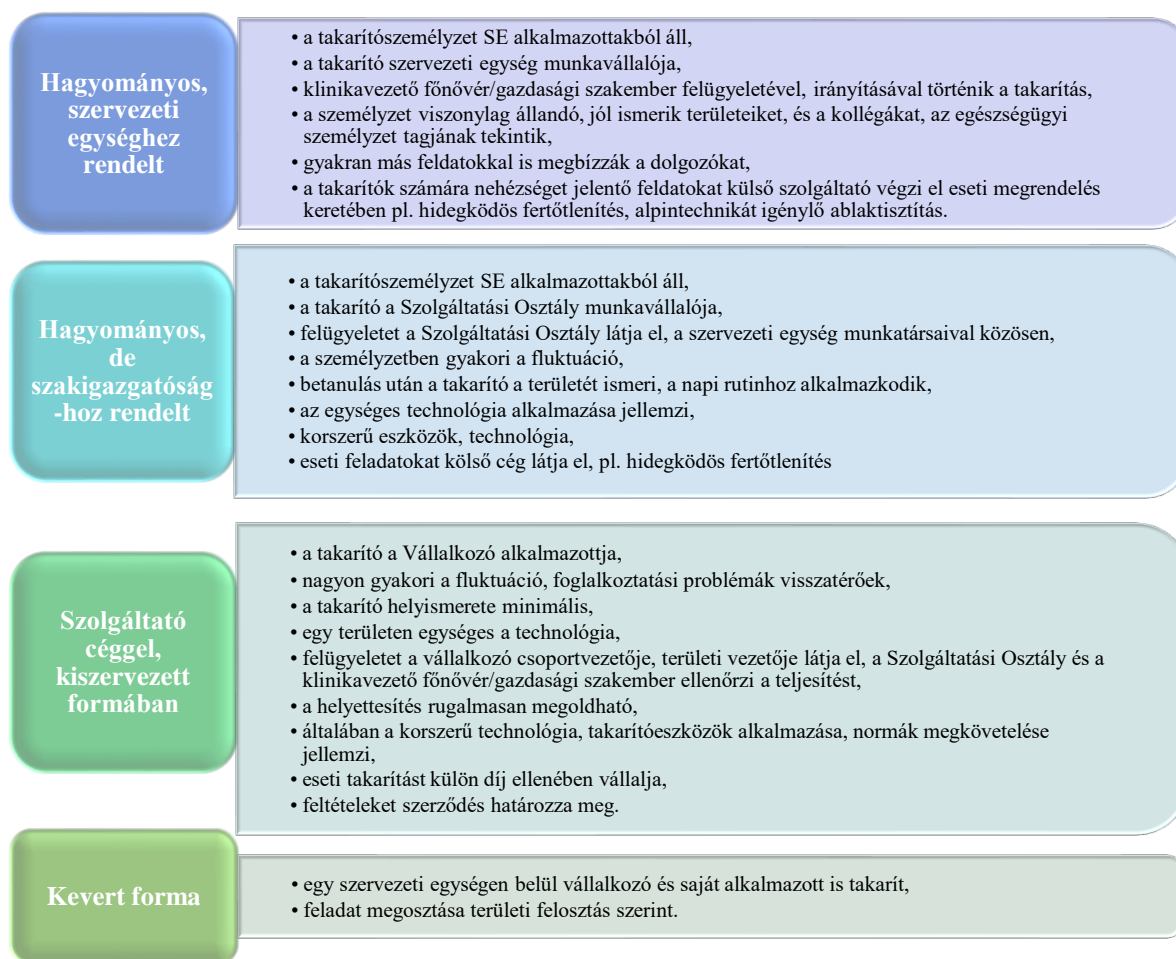
TAKARÍTÁSI PROTOKOLL ÉS ELLENŐRZÉSI MÓDSZERTAN

BEVEZETÉS

A takarítás fontos tényezője a betegellátásnak, kiemelkedő szerepe van a betegség megelőző tevékenységben.

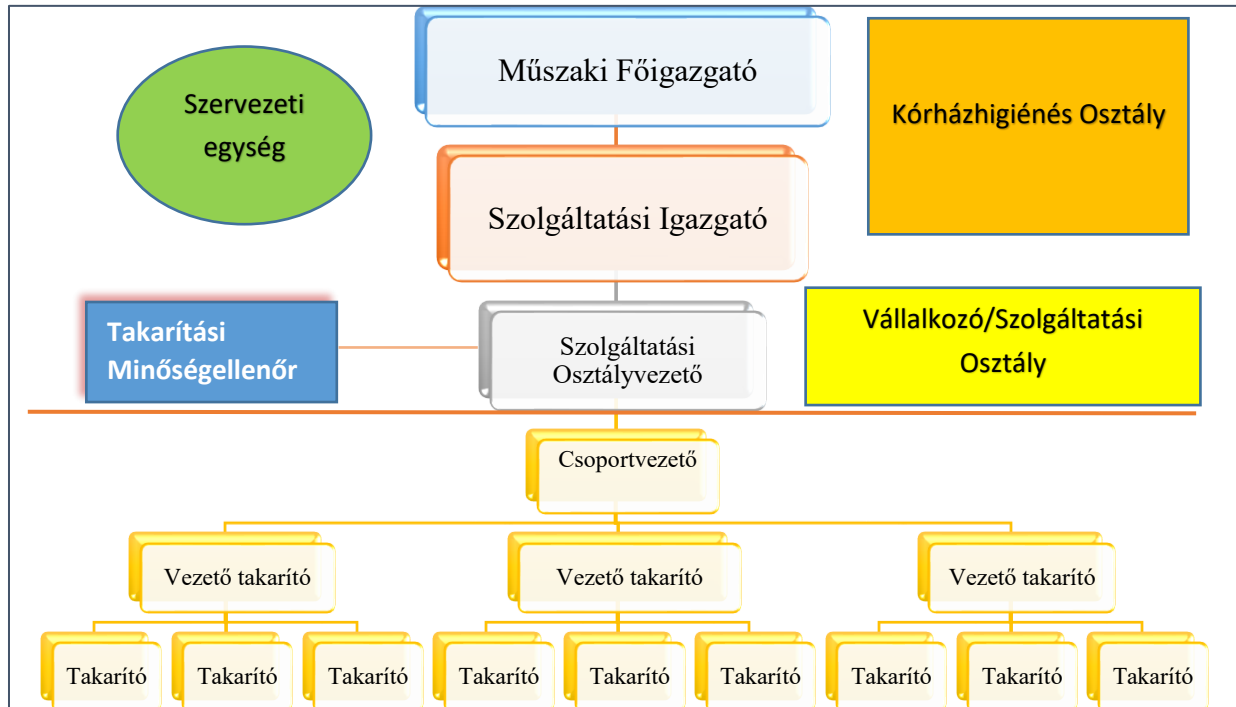
A takarítás a szolgáltatás színvonal része, hozzájárul a Semmelweis Egyetem arculatának kialakulásához, az intézményben megforduló beteg, hallgató, munkavállaló véleményének formálásához, és elégedettségre gyakorolt hatással rendelkezik.

A Semmelweis Egyetemen 4 formában valósul meg az intézményi takarítás. 1. számú ábra.

1. ábra Takarítás szervezési formái a SE-n belül

A Semmelweis Egyetem szervezetében a takarítás, mint szolgáltatás biztosítása a Műszaki Főigazgatóságon belül a Szolgáltatási Igazgatóság feladata. 2. számú ábra.

2. ábra A takarítás szervezeti hierarchiája

Alapfogalmak

- **Tisztító tevékenység**

a szemmel látható, ill. nem látható szennyeződések fizikai vagy kémiai úton történő eltávolítása.

- **Fertőtlenítő tevékenység**

a mikroorganizmusok vegyszerrel, ill. más erre alkalmas eljárással történő elpusztítása, csökkentése a cél, fertőtlenítőszer, valamint olyan vegyszerek alkalmazásával, melyek meghatározott organizmusokat képesek elpusztítani.

Például: baktericid, fungicid, virucid hatásspektrumú.

Formái: megelőző, folyamatos, zárófertőtlenítés.

- **Takarítás**

Tisztítási és fertőtlenítési eljárások alkalmazása.

- **Tisztítószer**

A felületeken, berendezéseken látható szennyező anyagok eltávolításának művelete a tisztítás, az ehhez felhasznált vegyszerek a tisztítószer.

- **Fertőtlenítőszer**

- A fertőtlenítőszer olyan vegyszer, amely a mikroorganizmusokat fejlődésükben gátolja vagy elpusztítja.
- Egyfázisú: egy munkafolyamatban végzi a tisztítást és fertőtlenítést. A kombinált szer olyan vegyi keverék, mely tartalmaz tisztító és fertőtlenítő hatású vegyületeket.
- Több fázisban végzett felületfertőtlenítés-tisztítás: az alkalmazott fertőtlenítőszer egy munkafázisban kizárólag a fertőtlenítő hatást biztosítja. A tisztítást más készítménnyel szükséges elvégezni.

- * **Mikrobiológiai tisztaság**

A fizikai és kémiai eredetű szennyeződések eltávolítása mellett a patogén mikroorganizmusok eltávolításával, inaktiválásával elérhető állapot.

- ✗ **Behatási idő**

Az adott fertőtlenítőszerre specifikus, a megfelelő hatás eléréséhez szükséges időtartam.

Takarítási folyamat szabályai

A tisztítás/fertőtlenítés módját mindig írásban kell rögzíteni (takarítási terv/utasítás).

A leírásnak tartalmaznia kell a tisztítandó helyiségek, berendezések, felületek megnevezését, a tisztítás/fertőtlenítés gyakoriságát, a tisztításhoz/fertőtlenítéshez szükséges eszközöket, tisztítószereket és a tisztítás/fertőtlenítés elvégzéséért felelős személyek megnevezését.

A terv magában foglalja az éves nagytakarítások tervezett idejét és módját is. A takarítást az alacsony kockázatú hely felől a magas kockázatú felé haladva kell végezni, azaz a tiszta övezettől a szennyes terület felé haladva. Először a magasabban fekvő felületeket, utána az alacsonyabban elhelyezkedő felületeket kell takarítani, először mindig a berendezéseket, majd a padozatot. Gépek, berendezések tisztítása során először mindig a belső felület, majd a külső felület takarítása következik.

Tisztítandó helyiségek

A tisztítandó helyiségek listáját a Helyiségkönyv tartalmazza.

A helyiségkönyv a takarítandó helyiségek alábbi adatait foglalja magában:

- elhelyezkedése az épületen belül (szint/emelet, szárny),
- pontos megnevezése, száma,
- funkció, (laboratórium, kórterem, iroda, orvosi szoba stb.)
- padlóburkolat, mennyiség,
- szélessége, hossza, belmagassága,
- alapterülete,
- falfelület típusa és mennyisége,
- üvegfelület nagysága,
- fűtőtestek,
- nyílászárók,
- szaniterek,
- berendezés,
- speciális, különleges jellemzők.

A helyiségkönyvek elkészítése, és aktualizálása a Semmelweis Egyetem Vagyongazdálkodási Osztály feladata a szervezeti egységek által összeállított katasztertábla alapján. A műszaki tartalmat a szervezeti egység határozza meg.

Anyagcsoportok

A takarítandó területen előforduló anyagok csoportosítása

- mosható padlóburkolatok (hideg, öntött, gumi, PVC, egyéb műanyag), falburkolatok (mozaik, csempe), falfestékek (műanyag, olaj- és műgyantafestés), nyílászárók (festett, fém, műanyag), lámpatestek (almatúra, helyi megvilágítást szolgáló lámpák).
Fertőtlenítő eljárás: kézzel/géppel, lemosás, letörlés, permetezés, áztatás.
- nem mosható padlóburkolatok (fa, parketta), falfestékek (diszperziós, mészfestés).
Fertőtlenítő eljárás: permetezés, ködszerű, letörlés, meszelés.
- mosható felületű felszerelési tárgyak (mosdó, wc, vizelőkagyló, kád, zuhanytálca, fűtőtest, csaptelep),
- berendezési tárgyak (ágyak fémváza, asztalok, székek, szekrények, állványok, polcok, hulladékgyűjtő), bútorok.
Fertőtlenítő eljárás: lemosás, permetezés, ködszerű vagy áztatásos.
- személyzet és betegélelmezés tárgyai
tűzhelyek, ételszállító kocsik, hűtőszekrények, egyéb konyhai eszközök.
Fertőtlenítő eljárás: mosogatás, lemosás.
- ruházat
Fertőtlenítő eljárás: fertőtlenítő mosás.
- lábbelik
Fertőtlenítő eljárás: letörlés, beáztatás, lemosás.
- takarítóeszközök (mikroszálas kendő, vödör, kád, ágymosókefe stb.), felszerelések (gépek keféi, szennyvíztartályok, szívófejek, szívócsövek), takarítógépek (súroló, felszívó, kombinált)

Fertőtlenítő eljárás: beáztatás, lemosás, letörlés, fertőtlenítő mosás.

- helyiségek, aszeptikus helyiségek légtere (műtő, kötöző, intenzív osztály, egyéb betegellátó helyiség)

Fertőtlenítő eljárás: zárófertőtlenítéses lemosás, helyiséggázosítás.

Tisztítás-technológia szempontjából fontos osztályozási lehetőségek:

- vízzáró felülettel nem rendelkező burkolatok, felületek,
- vízzáró felülettel rendelkező burkolatok, felületek,
- porózus tulajdonságú burkolatok, felületek,
- savakra érzékeny burkolatok, felületek,
- lúgokra érzékeny burkolatok, felületek,
- savakra és lúgokra érzékeny burkolatok, felületek,
- sav- és lúgálló burkolatok, felületek,
- mechanikus hatásra érzékeny burkolatok, felületek,
- hőhatásra érzékeny felületek, burkolatok,
- egyenlőtlen felületű, vagyis csúszásmentes felülettel rendelkező burkolatok, felületek.

Takarítás eszközei

A takarításhoz csak tiszta, nem fából készült eszközök használhatók. Az eszközök kiválasztásánál ügyelni kell arra, hogy az eszközök ne okozzák a tisztítandó felületek sérülését.

- Kültéri tisztítás eszközei: vesszőseprű, cirokseprű, műanyag seprű. Az épület 1 méteres körzetében a takarítók végzik, egyéb esetben a Parkfenntartás feladata.
- Beltéri tisztítás eszközei: partvis, kefe, pókhálózó, falportalanító kefe, csőtisztító kefe, mikroszálás törölkendő, pamut és viszkóz törölkendő, impregnált törölkendő és mop, moptartó keret és nyél, mopok (impregnált lapos mop, lapos füles mop, lapos zsebes mop, lapos füles-zsebes mop, mikroszálás lapos mop, kétoldalas lapos mop), vödörök.
- Kiszolgáló kocsik és tartozékaik: egyvödrös felmosó kocsik, kétvödrös felmosó kocsik, szerviz kocsik kétvödrös felmosó rendszerrel, szerviz kocsik egyutas kádas felmosó rendszerrel, impregnált kádas kocsik, impregnált kombinált/varioflex kocsik, műtőkocsik.

- Kézi súroló eszközök: kézi alátét/pad tartó, kézi nyeles alátét tartó, kézi műanyag alátét, fugakefe, gumilehúzó, mohagumis lehúzó, melamin habradír.
- Hulladékgyűjtő eszközök: szemetes lapát, nyeles szemetes lapát, manipulátor, szöges végű bot, tároló eszközök (edények) kommunális, szelektív és veszélyes hulladék gyűjtéséhez, különböző méretű, színű és vastagságú hulladékgyűjtő zsákok (kommunális, szelektív- és veszélyes hulladék gyűjtéséhez).
- Üvegfelület és befoglaló szerkezetének tisztítására alkalmas eszközök: ablaktisztító vödör, porlasztó, habosító fej, szivacs, nedvesítő kendő, fényesítő (szárazoló) kendő, nedvesítő henger (vizező), lehúzó, bemosó-lehúzó szerszám, hosszabbító rúd (teleszkóp), csukló- vagy könyök adapter szűrt vizes tisztító rendszer.
- Létrák (egyágú-, kétágú létrák).
- Gépi tisztító berendezések és tartozékok: porszívó, por- és vízszívó gép, gyalogkíséretű seprő-szívó gép, egytárcsás súroló, rezgőmozgású súrológép, hidegködös fertőtlenítő, vízszívó berendezés.

A takarításban használt gépeket karban kell tartani és a használati utasításban foglaltak szerint működtetni.

A karbantartási feladatok elvégzésének hiányában, vagy szakszerűtlen használat következtében a gép, eszköz élettartama lerövidül, elveszítheti a gyártói/forgalmazói garanciát, veszélyessé válhat a környezetére (pl. helytelen akkumulátor töltés), idővel működésképtelenné válhat, így pótolni, vagy jobb esetben javítani kell, másodlagos kockázatként pedig elhasználódott megjelenést fog mutatni.

A napi takarítás része a takarítóeszközök tisztítása is.

A tiszta és a szennyezett eszközöket elkülönítetten kell tárolni. A rongálódott eszközöket nem szabad használni, mihamarabb gondoskodni kell a selejtezésükről.

Betegellátó intézményben szigorúan tilos a száraz takarítási eljárások alkalmazása (száraz seprés, száraz törölgetés). Ez csak a betegellátással közvetlenül nem érintkező területeken megengedett.

A kiszervezett szolgáltatást végző Vállalkozó maga gondoskodik a közbeszerzési eljárásban meghatározott és a szolgáltatás teljesítéséhez szükséges gépekről és eszközökről.

A Semmelweis Egyetem Szolgáltatási Osztály az alábbi gép- és eszközparkkal rendelkezik:

- gyalogkíséretű súrológép, (COMAC VERSA 65)
- lépcsősúrológép

- porszívók (Taski, Samsung, Karcher),
- DG1 adagolókészülék
- tisztítószer-adagoló,
- kombinált/varioflex takarítókocsi,
- kórházi takarítókocsi havária helyzethez,
- kétvödörös takarítókocsi,
- takarítókocsi műtőbe, ITO-ra,
- nedves porszívó műtőbe.

Fertőtlenítő- és tisztítószeres, oldatkészítés

Az egészségügyi takarításban a fertőtlenítőszeres mellett a tisztítószeres kiegészítő szerepet töltenek be. A speciális szennyeződések célzott kezelésére, a fertőtlenítő oldatok eltávolítására kerülnek alkalmazásra.

PH szempontjából, a kezelőszereket 6 különböző kategóriába soroljuk:

1. erősen savas (pH 0 – 2),
2. savas (pH 2 – 5),
3. bőrszemleges (pH 5 – 6),
4. semleges (pH 6 – 8),
5. lúgos (pH 8 – 12),
6. erősen lúgos (12 – 14).

A tisztítószereset felhasználásuk szerint csoportosítjuk:

- vízkőoldószeres, szanitertisztítók,
 - * erősen savas kémhatásúak,
 - * húgykő, vízkő eltávolításra,
 - * koncentráltan a lerakódásokat is eltávolítja,
 - * mészkő felületen nem alkalmazhatóak,
 - * klórtartalmú tisztítószerrel keverni nem szabad.
- tisztító, ápolószeres
 - * napi szennyeződések eltávolítása,
 - * felület védelmét, ápolását szolgálják,
 - * egészségügyben használata behatárolt.

- alaptisztítók
 - * a lerakódott tisztító- és fertőtlenítőszer maradványok eltávolítására használatos.
- szőnyeg-, kárpit-, folttisztítók, súrolószerek
 - * időszakos és nagytakarítás során használatos szerek.

Fertőtlenítő-, és tisztítószerrel szembeni **elvárások**:

- hatását rövid idő alatt fejtse ki,
- felhasználása egyszerű legyen,
- széles hatásspektrummal rendelkezzen,
- tisztító hatású is legyen,
- vízben jól oldódjon,
- használója kezét, bőrét, ruháját ne károsítsa,
- a tisztítandó, fertőtlenítendő felületet ne károsítsa,
- felhasználása ne legyen balesetveszélyes,
- ne legyen tűzveszélyes, irritáló szagú,
- legyen gazdaságos, és megbízható, környezetbarát,
- rendelkezzen OTH engedéllyel,
- adagolás-koncentráció, oldatkészítés átlátható legyen.

A használt készítmények jellemzőit a (kötelezően magyar nyelven) biztonsági adatlapok tartalmazzák:

összetétel, fizikai-kémiai tulajdonságok, veszélyességi besorolás, tárolás, felhasználásra vonatkozó előírások, elsősegély-nyújtásra vonatkozó információk, ártalmatlanítási szempontok.

A készítményeket a gyártó által javasolt felhasználási területen, az általa javasolt módon (koncentráció, alkalmazási hőmérséklet, behatási idő, elkészített oldat stabilitása), a szer lejáratí idejét is figyelembe véve szabad használni. A jól megválasztott és helyesen alkalmazott szertől a felhasználója joggal elvárhatja a gyártó által garantált hatást.

A takarításban használt tisztító/fertőtlenítőszer tartalmazó flakonokat/kannákat minden esetben eredeti vagy megfelelő feliratot tartalmazó jelölécímkével kell ellátni, a véletlen

összecserélést kizáróan kell tárolni még használat közben is. A tárolásnál tilos élelmiszer csomagolására használt vagy emlékeztető edényzetet használni (pl. üdítő üveg).

A takarításhoz erre a célra engedélyezett, az előírt alkalmazási koncentrációnak megfelelő fertőtlenítő oldatot kell alkalmazni.

A szolgáltatás SE által takarított területein tisztítószer- és fertőtlenítőszer adagolókészülékek kerültek elhelyezésre. A vízrendszerre kötött készülék nagy pontossággal adagolja a tisztító/fertőtlenítőszert. Az állandó pontos adagolásról a microprocesszoros rendszer gondoskodik. Az adagolást csak szakszervíz tudja változtatni. Az adagoló vagy vízhiány esetén a készülék nem működik, ezáltal a koncentráció állandó. Amennyiben valamilyen okból az adagoló nem működik, a csoportvezetők a rendelkezésükre bocsátott mérőedények segítségével gondoskodnak az oldat elkészítéséről. A zárófertőtlenítéshez használt oldatot egységesen, minden takarítónak el kell tudnia készíteni.

A külső szolgáltató által takarított területeken a Vállalkozó maga gondoskodik az oldat elkészítéséről.

A vegyszeres oldatot mindig tiszta edénybe kell kimérni. A mérőedénynek mérőegységeket kell tartalmaznia. Az oldat keverésekor védőfelszerelést kell viselni (védőszemüveg, kesztyű), és mindig az oldatot kell önteni a vízbe. Az oldatot kézzel keverni tilos.

A behatási idő az adott fertőtlenítőszerre specifikus, a fertőtlenítő hatás eléréséhez szükséges időtartam. Az előírt behatási idő be nem tartása veszélyezteti a fertőtlenítő hatás eredményességét.

Az impregnált rendszerrel elkészített mopok, törölkendők felhasználási ideje maximum 24 óra.

A rezisztencia kialakulásának megelőzésére gyakorlat a fertőtlenítőszeres időközönkénti cseréje.

Takarítás gyakorisága

Az egyes gyakorisághoz tartozó feladatokat az SLA/Helyiségkönyv/Szakmai követelményjegyzék tartalmazza.

Higiéniai szempontból meg kell különböztetni az alábbi helyiségcsoportokat:

- fekvő- és járóbetegellátó helyiségek közül az alábbiak egészségügyi kockázatot jelentenek: kórterem, kezelő, vizsgáló, laboratóriumi és diagnosztikai helyiségek,

egyéb betegellátással összefüggő kiszolgáló helyiségek, pl teakonyha. Napi fertőtlenítő takarítás szükséges.

- fekvő- és járóbetegellátó helyiségek közül kiemelt egészségügyi kockázatot jelentenek: kiemelt betegellátási területek, műtő, intenzív osztály, kötözők, sürgősségi betegellátók, központi sterilizálók. Kiemelten, folyamatos fertőtlenítő takarítás szükséges.
- irodák, orvosi szobák, közös helyiségek, oktatótermek, öltözők, közlekedők, folyosók, lépcsők, lépcsőházak, liftek, stb. Szakszerű napi takarítás szükséges.
- fürdők, mosdók, wc-k, Előírás szerinti gyakorisággal, szakszerű fertőtlenítő takarítás szükséges.
- nem a betegellátáshoz szükséges, kiszolgáló helyiségek, műhelyek, raktárak, külső helyiségek.
- üvegfelületek,
- épületek környezete.

Napi takarítás

Naponta rendszeresen végzendő, az egyes szakmai higiénés kategóriák szerint meghatározott takarítási feladatokat jelentő tevékenység, maximálisan 180 cm magasságig.

- Hulladékgyűjtő edények kiürítése, zsák cseréje, a gyűjtőedények tisztítása szükség esetén.
- Az összegyűjtött hulladék gyűjtőhelyre való eljuttatása (szelektív-, kommunális és veszélyes hulladék kezelése). A konténertárolók takarítása, zárása.
- Mosdókagyló, piperepolc, zuhanyzó, válaszfalak, fürdőkád, és tükör fertőtlenítő letörlése.
- Csempéről, mosható falfelületekről a napi szennyeződés eltávolítása, fertőtlenítő lemosása.
- Wc csésze, piszoár fertőtlenítő tisztítása, wc-kefék fertőtlenítő oldatának cseréje. Mellékhelyiség fertőtlenítő takarítása nagy forgalmú nyilvános mosdóban naponta többször, illetve szükség szerint.
- Ablakközök és belső párkányok, villanykapcsolók, fali lámpák, nővérhívók, fűtőtestek letörlése.
- Asztalok, székek, berendezési tárgyak tisztítása, letörlése.
- Szekrények függőleges felületének szükség szerinti tisztítása.

- Ajtókilincs és környékének letörlése.
- A padló és lábazat fertőtlenítő felmosása, naponta kétszer. Szőnyegek porszívózása.
- Közlekedők, folyosók gépi erővel történő takarítása.
- Lépcsők, lépcsőházakban, liftek esetén: lépcsőkorlát kapaszkodójának letörlése, elérhető magasságban lévő ablakközök tisztítása, főlépcsők, pihenők, padlófelületek fertőtlenítő felmosása, liftajtók, lift belső felületének tisztítása, ápolása.

Heti takarítás

A napi takarítási tevékenységek kiegészítéseként, heti rendszerességgel elvégzendő takarítási feladatok.

- Ajtók teljes felületének tisztítása.
- Szekrények külső felületének tisztítása.
- Kiürített hűtőszekrények fertőtlenítő tisztítása.
- Hulladékgyűjtő edények fertőtlenítő takarítása, súrolása.
- Kárpitozott bútorok porszívózása.
- Lépcsők, lépcsőházakban, liftek esetén: liftajtók, lift belső felületének fertőtlenítő tisztítása. Várópadok, székek fertőtlenítő takarítása.
- (Anemosztátok tisztítása.)

Ügyeleti takarítás

- Munkaidőn túli (napi 8 óra utáni) feladatok ellátása megállapodás szerint.

Havi takarítás/Nagytakarítás

A betegellátó területeken a teljes helyiség (belmagasságig) és a berendezési tárgyak egyidejű fertőtlenítő takarítása. A napi, heti, ügyeleti takarítással párhuzamosan kell végezni, folyamatosan, az előre meghatározott gyakorisággal.

Egyéb nem betegellátó területen évente kétszer végzendő, előre egyeztetett időpontban.

Berendezési tárgyak elmozdításával minden felület és padozat takarítása, üvegfelületek tisztítása. Teljes fertőtlenítő nagytakarítás. Több területen hetente szükséges pl. műtő, sterilizáló külön eljárásrend szerint

- Mosható falfelületek fertőtlenítő tisztítása teljes magasságban.

- Szekrények külső felületének és tetejének teljes tisztítása.
- Fűtőtestek (radiátorok) lemosása.
- Csövek és 1,8 m feletti berendezési és felszerelési tárgyak fertőtlenítőszeres letörlése.
- Hűtőszekrények kiürítése esetén leolvasztás és külső-belső tisztítása.
- Lerakódott takarítóanyag gép eltávolítása.
- Teljes pókhálózás.
- Közlekedőkhöz, folyosókhoz tartozó ajtók teljes felületének tisztítása.
- Mennyezeti lámpák portalanítása. Szükség esetén műszaki szakember közreműködésével.
- Lépcsők, lépcsőházakban, liftek esetén: lépcsőkorlát rácsozatának tisztítása.

Váratlan járványügyi esemény miatti takarítás

- Az adott járványügyi eseményre vonatkozó előírás szerinti fertőtlenítő nagytakarítás. Előre nem tervezett intézkedések is szükségesek lehetnek, pl. járvány esetén.

Eseti takarítás

- Akut szennyeződések eltávolítása. A fertőzés megakadályozása érdekében külön felszerelést kell alkalmazni a feladat ellátásához. Pl. havária takarítókosci.
- A szervezeti egységek működése során számos olyan esemény fordulhat elő, mely után speciális, általában azonnali takarítás szükséges, ezek külön megrendelés alapján történnek, pl. csőtörés, beázás, mennyezet leszakadás, szennyvíz visszaáramlás, felújítás, rendezvény vagy egyéb havária helyzet utáni takarítás.

Üvegfelületek tisztítása

- A belső üvegfelületek tisztítása az adott helyiség/részleg mosható felületeivel egyező módon és gyakorisággal kerüljön tisztításra, fertőtlenítésre. Kiemelten fontos az üvegfalak, boxok takarítása (NIC, PIC, ITO, újszülött osztály stb.)
- Homlokzati nyílászárók külső-belső tisztítása általában évente két alkalommal történik (ősszel és tavasszal), külön megrendelés keretén belül.
- A külső üvegfelületek takarítása szükség esetén szakcég (pl. alpinista) igénybevételel történik.

- Az ablakok tisztításánál a keretet is alaposan meg kell tisztítani. Az üvegfelületek takarításánál is biztosítani kell a behatási időt.

Hidegködös fertőtlenítés

Vegyvédelmi védőfelszerelésben, teljes arcmaszkos levegőszűréssel, megfelelően hígított fertőtlenítő folyadékot hidegködképző berendezéssel az adott helyiség teljes felületére, illetve a légtérbe permetezik. A fertőtlenítő oldat mikrocseppek formájában terjed szét, és minden rést befed. Előtte alapos fertőtlenítő takarítás szükséges.

Dedikált eszköz és személyzet

Az adott területen takarító személyzet, akik a területüket nem hagyhatják el, onnan el nem vezényelhetők. A dedikált eszközök szintén csak az adott területen használhatók.

Színkód rendszer alkalmazása

Az eltérő szennyezettségű felületek ellenőrizhetően elkülönített fertőtlenítése alapvető fontosságú, melynek eszköze a színkód-rendszer alkalmazása. Kizárja a felcserélés lehetőségét. A klinikai takarításban helyiségenként, szükség szerint cserélni kell a kendőket és mopokat, a csírahordozás veszélye miatt.

Színkód részei:

- mikroszálas törölkendő (mop jelölése) felületspecifikus színben,
- felületnek megfelelő színű vödör a le- és felmosáshoz,
- színkódolt tisztítószer. 1. számú táblázat

Színkód		Alkalmazható
KÉK		- általános felülettisztítás, - alacsony kockázatú területek, - felszerelési és berendezési tárgyak stb.
SÁRGA		- fokozott fertőzésveszély, - mosdó, mosdó körüli csempefelület, szappan, fertőtlenítőszer adagoló, tükör stb.
PIROS		- erős fertőzésveszély, - wc, piszoár, stb.
ZÖLD		- konyhai terület (az SE területein zöld törölkendőket használják)
FEHÉR		

1. táblázat Színkód-rendszer

Az adott felület (fertőtlenítő) tisztítása a megfelelő színű törlőkendővel, a megfelelő színű kis vödörből történjen. Az eszközök és színek elkülönítése mind a munkafolyamat, mind a tárolás során valósuljon meg.

Tisztítás/fertőtlenítés elvégzéséért felelős személyi kör

A tisztítás/fertőtlenítés helyes végrehajtásának és hatékonyságának ellenőrzése szervezett keretek között történik. Felelőse a Kórházhygiénés Osztály, a Szolgáltatási Osztály, a szervezeti egység, a Vállalkozó kijelölt munkatársa. A takarítást a vezető takarító irányítása mellett a takarító végzi.

A takarító személyével és munkájával szembeni elvárásokat, előírásokat a Beléptetési protokoll a munkaköri leírás, munkautasítás dokumentumok tartalmazzák. A személyi higiénia fenntartásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket a munkáltató biztosítja. (Munkaruha, csere és tisztítás, tisztálkodási lehetőség, védőeszközök, dolgozó magatartása, betanítás.) A takarító belépéskor és időszakosan orvosi alkalmassági vizsgálatnak köteles alávetni magát. Bizonyos betegségek után munkába állás esetén kiemelt orvosi vizsgálat szükséges.

A takarítás ellenőrzése

Az ellenőrzések alapja a takarítási munkautasítás, munkaterv, az SLA (Service Level Agreement)/Helyiségkönyv és a műszaki tartalom.

- Takarítás munkautasítás (egy adott helyiségtípusra vonatkozik, és rögzíti, hogy annak takarítása során milyen eljárásokat kell végrehajtani, ehhez milyen eszközöket és anyagokat kell használni).
- Takarítás munkaterv (helyiségenként tartalmazza az egység megnevezését, a helyiség adatait, az alkalmazandó munkautasítás számát, a feladat elvégzésének gyakoriságát, a feladat elvégzéséért felelős személyt).
- Takarítás-utasítások (a munkaterv alapján az egyes pozíciókhoz rendelt feladatokat tartalmazzák).

Az ellenőrzést a szolgáltató és a megrendelő képviselői egyaránt végezhetik. Rendszeresen előfordul főként egészségügyi területen a hatóság általi ellenőrzés is.

Az ellenőrzés célja

A tisztítás-technológiai szolgáltatás a mindenkor hatályos a betegellátásban és a járványügyi gyakorlatban alkalmazandó előírásoknak megfelelően, hiba- és hiánymentesen, határidőben, kiváló minőségben történjen az SE összes épületében. Kockázatok minimalizálása.

Az ellenőrzés típusai

Céllenőrzés

A technológiai utasításból kijelölt feladat egy adott területen előre meghatározott tevékenység vagy részkövetelmény szűrőpróbaszerű ellenőrzése. Vonatkozhat speciális helyiségre pl. laboratórium, vagy speciális felületre pl. mosdók takarítási folyamata.

Gyakorisága: bármikor, panasz esetén mindig.

Átfogó ellenőrzés

Egy adott helyiség vagy egy területre beosztott takarító teljes körű ellenőrzése. Ezt az ellenőrzést a szolgáltató képviselőjével közösen kell végezni, aki a munkafolyamatba nem szólhat bele, utasítást nem adhat. Jegyzőkönyvben a hiányosságokat aláírásával elismeri.

Gyakorisága: negyedévente, nagytakarítás után.

Visszaellenőrzés

A korábban feltárt hiányosságok hogyan kerültek kijavításra. Javasolt a szolgáltatóval közösen. Amennyiben ismételt hiányosság tapasztalható kötbér felszámítás alapját képezheti.

Gyakorisága: panasz lezárásakor, bármikor.

Az ellenőrzés során feltárt hiányosságot **minden esetben jegyzőkönyvezni** kell.

Munkafolyamatok leírása és minőség-ellenőrzés szempontjai

Porszívózás

Felülettípus: szőnyeg és kárpitozott felületek

Cél: eltávolítani a morzsás szemetet, port a szőnyegekből és a padlófelületekből, javítani a megjelenésen, és megnövelni a felület élettartamát.

Eszköz: porszívó, szívófejek.

A porszívózás: a szabad felület felporszívózása, különös tekintettel a sarkokra, szegélyekre (szabad felület az asztalok és a székek alatti felület is), az erősen használt területek ismételt porszívózása (bejárat, ajtók környéke, folyosók, közlekedési útvonalak), a porzsák szükség szerinti ürítése, szűrők tisztaságának ellenőrzése. A felületnek megfelelően kell kiválasztani a szívófejet.

A munka minőségének ellenőrzési szempontjai:

- A szőnyeg tiszta, egyenletes felületet mutat, nincs a szálak közé akadt gémkapocs, tűzőkapocs, illetve semmilyen morzsa és egyéb szemcse, por. A napi takarítás során a kezelt felületen nem maradhat szemmel látható szennyeződés.
- A takarítás „műszeres ellenőrzése” során a kijelölt területen tiszta szűrőkkel és tiszta porzsákkal ellátott porszívóval történő porszívózás után sem a szűrőkön, sem a porzsákban nincs por, kosz, szennyeződés.

Nedves feltörlés, „mopolás”, fertőtlenítő felmosás

Felülettípus: hidegburkolat (kivéve márvány, gránit)

Cél: a szennyeződések és folyadékfoltok eltávolítása, tiszta és biztonságos felületet biztosítva.

Eszközök: oldat, takarítókosci vagy kétvödörös kocsi préssel, mikroszálas mop, razant, nyél.

Az impregnált mopokkal, vagy a megfelelő tisztítószeres/fertőtlenítőszeres oldat összeállítása után bemártott moppal a terület teljes felületének felmosása, megtisztítása, különös tekintettel a sarkokra, szegélyekre. A mop mozgatása un. nyolcas technikával történjen.

A mopok folyamatos (kb. 15 m²-ként, a terület szennyezettségétől függően) cseréje (impregnált esetében 20 m²-ként) szükséges.

Tisztító oldatot cserélni szükséges (a terület szennyezettségétől függően általában 40 m²-ként).

A nagytakarítások alkalmával a fűgák tisztítását is el kell végezni, a mozdítható bútort az el kell mozdítani.

A nedves felületet csúszás-veszélyt jelző táblával kell megjelölni. A közlekedők felmosását kettéosztva kell végezni, hogy a száraz felületen a forgalom zavartalan legyen.

A munka minőségének ellenőrzési szempontjai:

- a szennyeződés maradéktalanul el lett távolítva,
- a felületek tiszták, szárazak és foltmentesek,
- a szegélyeken, a falakon és a berendezéseken nincs felcsapódás,
- nem elég gyakori oldatcsere,
- nem nyolcas technika alkalmazása, „maszatolás”, visszamosás,
- préskocsi helytelen használata,
- behatási idő hiánya,
- szárazolás hiánya,
- csúszás-veszélyt jelző tábla nem kerül kihelyezésre,
- ellenőrzési módszer: az ellenőrzött terület felmosása az előírás szerinti vegyszeres oldattal, a mopnak szemmel láthatóan is tisztának kell lennie.

Amennyiben a vegyszeres oldat elszíneződik a felszedett szennyeződéstől, a takarítást újra el kell végezni. A takarítás minősége ellenőrizhető a felhasznált vegyszer mennyiségével is.

Nem használható szerek és eszközök:

- savas vagy szemcsés tisztítószer, polírozó anyag,
- nyomot hagyó, érdes felületi eszközök.

Alkalmazott technológiai eljárások

1. Hagyományos módszer

Egyvödörös, felmosófa-felmosóröngy alkalmazásával. Korszerűtlen technológia. Egészségügyi takarításban is előfordul még a takarítókocsival nehezen hozzáférhető szinteken, helyiségekben.

2. Kádas módszer

Kádas takarítókosci alkalmazásával történik. Abban az esetben lehet egészségügyi takarításban alkalmazni, ha egyfázisú fertőtlenítőszerrel használnak. A takarítókosci kádjába tiszta, fertőtlenítő oldat kerül. A tiszta mopot a fertőtlenítő oldatba kell áztatni, majd lecsepegtetés (rács) után lehet a felmosást elvégezni. A felmosás 8-as technikával, belülről kifelé történik. A mop vissza nem mártható. Az összehúzott darabos szennyeződést hulladékzsákba, a használt mopot az erre a célra szolgáló gyűjtőedénybe/zsákba kell helyezni. Ebben a technológiában a legmagasabb a forgó mopok száma.

3. Préses módszer

Az alkalmazott takarítókosci egy vagy kétvödörös préses kosci. A bemártás után a felesleges oldat préssel kerül eltávolításra. Az oldat eltávolítás hatásfokának növelése érdekében a présbe betét helyezhető.

Duo-mop: A takarítókosci színekódolt kék és piros felmosóvödörből, valamint a présből áll. A tiszta, egyfázisú fertőtlenítőszeres oldatot a kék vödörbe kell elkészíteni. A piros vödört fel kell tölteni 2-3 liter tiszta vízzel. A kék vödörbe bemártva a mopot, felszívja a tiszta oldatot, a prést a piros vödör felé kell fordítani, mert ide kerül a felesleges/szennyezett oldat. Az oldat cseréje helyiségenként szükséges. 10 liter oldat a szennyezettségtől függően 50-60 m² terület felmosására elegendő.

4. Impregnált rendszer

Az impregnált technológia rendszer lényege a biztonság, az emberi hiba lehetőségének kizárása. A hagyományos vizes technológiával szemben a mop és a kendő nem kerül vissza a szennyezett vízbe, megakadályozva ezzel az egészségügyi intézményekben előforduló egyik leggyakoribb és legnagyobb problémát a tovább-, illetve a keresztfertőzés lehetőségét. A padozat felmosását minden esetben tiszta, fertőtlenítőszerrel átítatott, külön a célra szolgáló moppal kell végezni, a nyirkos feltörléshez használt mopokat minden helyiségváltásnál, de legalább minden 15 – 20 m² felület felmosása után cserélni kell.

Az elhasznált mopok, kendők a mosodába kerülnek, mosás és fertőtlenítés céljából. Az impregnálás történhet a textíliaszárítás utolsó fázisában, vagy a felhasználás helyszínén. Optimális esetben az impregnálás adagolórendszerrel történik a megfelelő

koncentrációjú fertőtlenítőszerrel, ezzel előkészítve a következő felhasználásra. Az impregnálási folyamatot egy előre programozott adagolórendszer irányítja, így minden esetben megfelelő koncentrációjú munkaadatban történik meg az impregnálás. Ezzel kizárható az emberi hiba, a téves adagolás lehetősége, melynek következtében gyakran a túlzott fertőtlenítőszer használat miatt „ragacsos” felületek, padozat tapasztalható. A fertőtlenítési rendszer tehát kizárja a víz és a mopfacsaró, csepegtető tálca jelenlétét a kocsin, mely általában a mikroorganizmusok szaporodásának kedvez. A koci felszerelésekor a tisztítandó, fertőtlenítendő felületek méretéhez szükséges mennyiségben áll rendelkezésre a fertőtlenítőszerrel impregnált mop, törülköző. Az impregnált mopok lényegesen kevesebb vizet tartalmaznak a hagyományosnál, azáltal a felületek feltörlésre, nem pedig felmosásra kerülnek, vagyis jóval kevesebb víz kerül a padozatra, amely hamarabb szárad, lecsökkenve ezzel a baleseti kockázatot jelentő elcsúszás lehetőségét az intézmény területén.

A felületek (ágyak, éjjeliszekrények, ablakpárkányok, íróasztalok, billentyűzetek, ajtók, kilincsek, szaniterek) portalanítására és tisztítására, fertőtlenítésére használt tiszta fertőtlenítőszerrel impregnált mikroszálas törülközőket a koci tetején elhelyezett szinkódos vödrök tartalmazzák.

A rendszer használatával az alábbi előnyök figyelhetők meg:

- optimalizálja a koci felkészítési idő,
- ténylegesen megszünteti a mosószeres vödrök feltöltésének és ürítésének logisztikai idejét,
- csökkenti a vízfogyasztást, és a szállítással járó terheket,
- az egyes területeken rövidebb jelenlétet igényel, a munkafolyamatok ideje lerövidül,
- a humán erőforrás felhasználása optimalizálható.

A Semmelweis Egyetem Szolgáltatási Osztálya által takarított egészségügyi területeken az impregnált rendszer működik, a lépcsőházak tisztítására kétvödörös rendszert alkalmaznak. Az impregnálás helyben DG1 adagolórendszerrel történik.

A Vállalkozó által takarított intézményekben a fenti megoldások mindegyike előfordul.

Mopok, törülközők kezelése:

A textil mosatása a Vállalkozó feladata, az SE által szervezett takarítás esetében az SE mosodájában történik. A szennyes és tiszta textíliák nem érintkezhetnek egymással, a szennyes textíliát külön kell gyűjteni, és meg kell oldani a legrövidebb időn belüli mosodába szállítását

és mosatását. A tiszta és száraz textíliát megfelelő körülmények között kell tárolni a következő felhasználásig. A mopok/törlőkendők mozgásáról nyilvántartást érdemes vezetni.

Gépi súrolás és szárítás

Felülettípusok: kőpadló, hidegburkolat.

Cél: a szennyeződés eltávolítása a padlóról, tiszta, száraz, csúszásmentes felület biztosítása.

Eszközök: oldat, súrológép vegyszertartállyal és vízszívó szennyvíz tárolóval, meghajtó korong, zöld padlópad vagy polipropilén súrolókefe, takarítókosci, mikroszálal mop, razant, nyél, (pad-ek - zöld, piros, fehér – érdességtől függően, a takarítandó felülettől függően).

A folyamat a súrológépbe tisztítószeres oldat töltésével, a meghajtó korong és súroló pad felhelyezésével kezdődik, a súrolás a gép bekapcsolása után a bejáratától legtávolabbi ponton kezdődjön, a tisztítóoldal kifújása és visszaszívása mellett történik a takarítás, a széleknél, sarkoknál moppal kell segíteni a gép munkáját. Az SE gyalogkísérős súrológépekkel rendelkezik.

A terület tisztítását módszeresen kell végezni, 8-10 m²-es területenként kell haladni, vagy hosszában, vagy keresztbe oda-vissza útvonal mentén.

A munkafolyamat végén a takarítóeszközök, gépek ürítése, letisztítása, és a kijelölt helyeken történő elhelyezése szükséges, időközönként (általában naponta) gondoskodni kell a hálózati töltésről.

A takarítógépek alapvetően két csoportba sorolhatók:

- egytárcsás súrológépek, a tartályba készített oldatot a tisztítandó felületre fecskendezi, és körkörös mozgással súrolja, de a folyadékot nem szívja fel, ezért vízszívó, vagy összehúzó alkalmazása is szükséges.
- kombinált takarítógépek, működése során a folyadékot visszaszívja.

A takarítógép működhet:

akkumulátorral, vezetékkel.

A munka ellenőrzésének minőségi szempontjai:

Egyenletes csillogású és csúszásmentes bevonat a padló felületén, a felület tiszta, száraz, folt- és csíkmentes, a szegélyeken, a falakon és a berendezéseken nincs felcsapódás, a berendezések működésre készek.

Nem használható szerek és eszközök:

- szemcsés tisztítószer, polírozó anyag, karcolást okozó, érdes felületű eszközök.

Padló bevonatolása, felületkezelése

A nagy mértékben igénybe vett felületeken a napi takarítás nem elegendő, a padlófelület védelme érdekében megfelelő gyakorisággal végzett felületkezelés szükséges. Az alaptisztítás egytárcsás takarítógéppel, előre megtervezett időpontban, rendszeresen zajlik. A területet ki kell üríteni és a forgalomtól elzárni. Az oldatot egyenletes mennyiségben fel kell vinni, a behatási idő után egytárcsás géppel (pad megválasztása padozattól függően) felsúrolni. Egy másik dolgozó a visszaszívást végzi.

Ellenőrzés:

- az oldat nem kerül visszaszívásra,
- öblítés fázis elmarad,
- fényezőréteg a teljes száradás előtt kerül felvitelre,
- túl nagy mennyiségű a bevonószer.

Portörlés (kézi felülettisztítási eljárások)

Felülettípusok: fa- és laminált fa bútorfelületek.

Cél: tiszta, pormentes, fényes felület előállítása.

Eszközök: mikroszálas kendő, bútorápoló, tisztító/fertőtlenítő oldat, szórófejes flakon.

A törlőkendő színekódja kék, konyhában zöld. Nem alkalmazható azonos törlőkendő a szociális helyiségek, a konyhák, és az üvegfelületek takarítására.

A munka ellenőrzésének minőségi szempontjai:

A tisztított felület tiszta, fényes, por- és foltmentes. Ellenőrzés fehér textíliával a felület áttörlésével történik.

Száraz portörlés: nem alkalmazható egészségügyi területen.

Nyirkos portörítés

A törölkendő szennyfogó és szennyfelvevő képessége a tisztítószeres víz miatt javul. Ez az eljárás hatékonyabb és praktikusabb, mint a száraz portörítés, mivel a mérsékelten letapadt szennyeződések is felveszi, továbbá zsírtalanít.

Bútorzat és asztalok (a teljes felület) letörítése a tárgyak, papírok lényeges mozgása nélkül (de felemelésével). A törölkendőt használat során speciálisan kell hajtogatni, ezáltal nyolc tiszta felület nyerhető. A törölkendő kiöblítése 3-3,5 m²-ként, az öblítővíz cseréje 20 m²-ként vagy szükség szerint elvégzendő.

Kiegészítő eljárás a bútorfelületeknél fényezés: a portalanított felület fényező spray-vel való áttörítése, bútorzatnál alulról felfelé haladva.

Nedves lemosás

A zsíros és a makacsabb szennyeződések letisztítására alkalmas. Itt alapvetően valamilyen eszközzel (szóróflakon) felviszik a tisztítószeres vizet a felületre, majd a megfelelő reakció után eltávolítják azt a feloldott szennyeződésekkel együtt. Ez a technológia csak olyan felületen alkalmazható, ami nem érzékeny a tartós vegyszer hatására. Különösen ajánlott a nehezen hozzáférhető felületek, illetve orvostechnikai berendezések fertőtlenítése esetén.

Fertőtlenítő lemosás, letörítés, beáztatás

Cél: a csíramentesség elérése, kórokozók elpusztítása.

Az egybefüggő, tömör vízálló felületre erre alkalmas eszközzel (mikroszálal törölkendő) a fertőtlenítő oldat felvitele és az előírt behatási idő biztosítása.

A fertőtlenítő letörítésnél az oldat csak folyadékfilm formájában kerül fel.

A fertőtlenítő beáztatással az eszközt, vagy tárgyat a fertőtlenítő oldatba helyezük és a behatási ideig áztatjuk. Az oldatnak az eszközt el kell lepnie, és az oldatot előírás szerinti gyakorisággal cserélni kell.

Zárfertőtlenítés: a kórterem/helyiség összes mosható felületének fertőtlenítőszeres oldattal történő lemosása. A behatási idő alatt a helyiség nyílászárói zárva tartandók, az optimális fertőtlenítő hatás elérése érdekében.

Alkalmazása meghatározott beteg gyógyulása, távozása, exit után, a napi takarítás részeként a környezetben visszamaradt kórokozók elpusztítására irányuló, az

érintett terület minden felületére kiterjedő, a betegség kórokozójának megfelelő hatásspektrumú tisztító-fertőtlenítőszeres mechanikus tisztító tevékenység. Az érintett terület nagysága változó lehet: betegágy és környéke, kórterem, vizesblokk, egész osztály stb.

Ágy lemosása: általában beteg távozása, vagy halála után (a szakmai személyzet kérésére) a kórházi ágy bő oldattal történő lemosása. A lemosás bő speciális oldattal, nyeles kefével történik, a fejtől a lábvég felé, fentről lefelé haladva. A lemosás közben ügyelni kell az elektromos és hidraulikai alkatrészek elkerülésére, és a környező orvostechnikai berendezések épségére.

A munka minőségének ellenőrzési szempontjai:

A felületek por- és foltmentesek, a fényezett felületek egyenletesen csillognak, a szomszédos berendezéseken nincs vegyszer. A felület ujjlenyomatmentes. A fertőtlenítő eljárás után mintavételi eljárásban a csíraszám vizsgálata.

Irodai berendezések és szerelvények tisztítása (IT gépek) nem a takarítószemélyzet feladata.

Fémfelületek tisztítása

Felülettípusok: ajtók, fém ajtótokok, tűzcsap, elektromos szekrények, menekülési út tolóajtói, lépcsőházi korlátok, liftajtók, műtőajtók.

Cél: tiszta, pormentes, fényes felület előállítása.

Eszközök: mikroszálas törölkendő, vödör, oldat, tisztító és fényező szerek, olajok.

Felülről lefelé haladva a felületek portalanítása tisztítószeres mikroszálas törölkendővel, szükség szerint törlóruha öblítése, majd a portalanított felület fényezőszerrel való áttörése, alulról felfelé haladva.

A munka minőségének ellenőrzési szempontjai:

A felületek por- és foltmentesek, a fényezett felületek egyenletesen csillognak, a szomszédos berendezéseken nincs fényezőszer.

Üvegfelületek tisztítása

Cél: biztosítani a különböző üvegfelületek tisztaságát, ujjlenyomat-mentességét.

Eszközök: oldat, ablakmosó felszerelés, lehúzó, létra.

Tisztítószeres oldat összeállítása után a felület tisztítása, a felület lehúzása vagy letörlése, a felület széleinek és az üvegfelület tokjainak áttörlése. Nem használhatóak karcot okozó eszközök. Amennyiben magasban kell dolgozni, a feladatot legalább két főnek kell végeznie.

Az ablakok tisztítását célszerű ősszel vagy tavasszal végezni, mivel nyáron a tisztítószeres oldat ráég, télen ráfagy a tisztítandó üvegfelületre.

A munka ellenőrzésének minőségi szempontjai:

A külső-belső üvegfelületek tiszták, szárazak, folt- és csíkmentesek, a padlón nincs lecsöpögés, a szegélyeken, a falakon és a berendezéseken nincs felcsapódás.

Szaniterek fertőtlenítése és tisztítása

Cél: biztosítani a mellékhelyiségek, a mosdók, WC-k és piszoárok higiénikus tisztaságát, megszüntetve a fertőzésveszélyt.

Eszközök: oldat, vödör, wc kefe, piros és sárga mikroszálalás törölkendő. A wc-kben a wc takarításához piros törölkendőt kell alkalmazni, a mosdókban található egyéb szaniterekhez (mosdókagyló, adagolók) sárgát. A wc-k és mosdók felmosásához használt szett (vödör, mop, stb.) nem alkalmazható egyéb járófelületek, pl. folyosók takarításához. Az impregnált rendszerben a szennyes mop elkülönítésre kerül.

Fertőtlenítő lemosás: a felület megtisztítása a lerakódott szennyeződésektől, vízkőtől, majd fertőtlenítése, és öblítése.

A fertőtlenített felület tiszta, vegyszermentes, nedves törölkendővel le kell törölni a fertőtlenítés után, hogy vegyszer ne maradjon a felületen.

- Fertőtlenítendő berendezések: wc kagyló/piszoár, wc ülőke, wc nyomógomb, mosdókagyló, kilincs. A szennyeződésmentes piros törölkendővel először a nyomógombot kell letörölni, majd a folyamatot fentről lefelé haladva kell végezni.
- Fertőtlenítendő felületek: csempe, járófelület, ajtó(belső).

A szociális helyiségekben a napi takarításnál is fertőtlenítő hatású tisztítószerrel kell a padlót felmosni.

A munka ellenőrzésének minőségi szempontjai:

A berendezések, és felületek tiszták, foltmentesen ragyognak, szennyeződéstől mentesek. A mopok és törlőkendők más helyiségben nem kerülnek felhasználásra. Ellenőrző eljárás mintavétel.

Szemetek tisztítása

Cél: minden szemét és ételmaradék eltávolítása, a szemetek és területük higiéniai tisztává tétele.

A törlőkendő színekódja kórházi területen piros, egyéb területen kék.

A szemetes kiürítése (ahol már bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés elveit alkalmazva) után a mikroszálas törlőkendővel a szemetes teljes belső és külső felületének megtisztítása, a törlőruha folyamatos öblítése, a tisztítóoldat cseréje szükség esetén.

A munka ellenőrzésének minőségi szempontjai

A szemetes külső-belső felületei tiszták, foltmentesek, a szemetes tiszta zsákkal feltöltött.

Egyéb munkafolyamatok

Rétegvastagsággal rendelkező szennyeződések, pl. rágógumi eltávolítása.

Eszközök: spakli, pengéző, kaparó, oldószer.

A felület maradandó roncsolásának elkerülése.

Eseti feladatok

Az alábbi feladatokat minden esetben Vállalkozó végzi az egyetem területén

- nagy mennyiségű kárpittisztítás,
- szennyfogó szőnyeg biztosítása és cseréje,

- hidegködös fertőtlenítés,
- beázás miatti fertőtlenítő takarítás,
- felújítás utáni nagytakarítás,
- havária helyzetben azonnali szolgáltatások biztosítása,
- alpinotechnológiát vagy állványozást igénylő homlokzatmosás, nagy mennyiségű üvegfelület tisztítása,
- nagyméretű függönyök, textíliák le- és visszahelyezése,
- medence takarítása,
- stb.

Dokumentáció vezetése

A tisztítás-technológiai szolgáltatás nyújtása esetén szükség van a különböző folyamatok dokumentálására. A dokumentálás célja, hogy a teljes folyamat nyomon követhető és igazolható legyen a szakma szabályainak és az előírásoknak megfelelő végrehajtás. A dokumentálás lehetőséget biztosít nemmegfelelőségek előfordulása esetén az okok és felelősök megtalálására, a hibák jövőbeni elkerülésére. A dokumentációk vezetése több felelősségi szintet is érint. Pl. egy vizesblokk napi szintű takarítása esetén a napi szintű takarítás megtörténtét a végrehajtó takarító dokumentálja, a megfelelő minőségű munkavégzést viszont a munkahelyi vezető. Az időszakonkénti teljesítést a szervezeti egység képviselője igazolja le (pl. havi 1x, a hónap végén). Mind a belső, mind a kiszervezett takarítás esetén kötelező a napi teljesítési napló vezetése. (1. számú melléklet).

A takarítás ellenőrzés módszertana

A takarítást, mint szolgáltatást folyamatosan, a munkafolyamat végzése közben, vagy után, időszakosan és rendszeresen ellenőrizni kell.

Az ellenőrzés fontossága:

- a minőség, a szolgáltatás színvonalának növelése,
- hibák feltárása, javítása, szükség esetén munkafolyamat változtatása,
- pontos és részletes dokumentálás,
- visszajelzés a szolgáltatást igénybevevők részére.

Az ellenőrzés alapja a takarítási munkautasítás, a munkaterv, az SLA (Service Level Agreement)/Helyiségkönyv és a műszaki tartalom.

Szolgáltatási Jegyzék (vagy SLA táblázatok, helyiségkönyvek), melyek részletezik a klinikák által meghatározott takarítandó területek nagyságát, veszélyességi szintjeit, a takarítási gyakoriságokat, a dedikált létszámot, az ügyeleti takarítást, a fertőtlenítő takarítást, valamint az elvárt munkarendet. Ezen elvárásoknak történő megfelelés képezi az elsődleges ellenőrzés alapját.

Vállalkozói ellenőrzés (1. szint)

A Vállalkozó saját teljesítését a belső szabályzatában foglaltak szerint ellenőrzi.

A Semmelweis Egyetem előírja a vállalkozóval kötött szerződésben, hogy minden hónapban a Vállalkozó kijelölt képviselője (aki nem egyezhet meg a személyzet koordinálására és ellenőrzésére kijelölt csoportvezető személyével) egy alkalommal köteles szűrőpróbaszerűen ellenőrizni a szerződésszerű teljesítés feltételeit, különösen azt, hogy a takarítók megfelelő időben jelen vannak-e a munkaterületen, valamint a teljesítés során az előírt gépeket és anyagokat használják-e. Ellenőriznie kell a dolgozók törvényes foglalkoztatásának feltételeit, a takarítók teljesítésre képes (fizikai és mentális) állapotát, az elvárt színvonalú és a technológiai előírásoknak megfelelő munkavégzést. A Vállalkozó képviselőjének az ellenőrzést írásban kell dokumentálnia és az Semmelweis Egyetem részére megküldenie.

A tisztítás-technikai szolgáltatás ellenőrzése az ellenőrzésre jogosultak köre alapján további három szinten valósul meg.

A Semmelweis Egyetem, mint megrendelő általi végzett ellenőrzési formák (2.szint)

Mind a kiszervezett, mint az SE által üzemeltetett takarítást az alábbi személyek jogosultak ellenőrizni. Az ellenőrzés történhet önállóan, vagy közösen.

1. a teljesítést igazoló szervezeti egység vezetője, vagy az általa megbízott személy,

- (ezt a jogot általában a klinikavezető főnővér gyakorolja az osztályos/részlegvezető főnővérek közreműködésével,
ügyviteli szervezeti egységekben a gazdasági részleg /gazdasági vezető, ügyintéző/
vagy a feladattal megbízott munkatárs /pl. gondnok/ végzi),
2. a Kórházhygiénés Osztály osztályvezető főorvos, vagy megbízottjai,
(az osztályvezető főorvos ezzel a feladattal általában a szervezeti egységhez kirendelt közegészségügyi-járványügyi felügyelőt bízza meg),
 3. a Szolgáltatási Igazgató által kijelölt személy, általában a Szolgáltatási Osztály megbízásában ellenőrzésre jogosult munkatársa.

Ellenőrzés a szervezeti egységen belül

A takarítás ellenőrzésére kijelölt munkatárs a klinikavezető főnővér, az osztályos/részlegvezető főnővérek, a gondnokok, a gazdasági osztály dolgozói minden nap/folyamatosan ellenőrzik a hozzájuk tartozó terület takarítását, a takarítók a napi munkarendhez alkalmazkodva, az irányításuk mellett végzik munkájukat, bizonyos feladataikat hívás alapján teljesítik (pl. zárófertőtlenítés, ágymosás). Hiányosság esetén a területre dedikált takarítót felszólítják az azonnali korrigálásra, szükség esetén megkeresik a problémával a területen tartózkodó csoportvezetőt, vagy helyettesét, komolyabb probléma esetén a területi vezetőt. A munkavégzésről napi takarítási naplót vezetnek. Ebbe a naplóba lehet megjelölni a hiányosságokat, amelyeket a Vállalkozó szerződés szerinti időtartamon belül javíthat. (1. számú melléklet). Amennyiben több hiányosság merül fel, hibanapló (2. számú melléklet) is kitöltésre kerül.

Ellenőrzés a Szolgáltatási Osztály közreműködésével

Az ellenőrzés történhet

A. tervezetten, ellenőrzési terv alapján

A Szolgáltatási Osztály fent nevezett ügyintézője negyedévente legalább egy alkalommal minden szervezeti egységben köteles (az SE munkatársai által takarított területeket is) - a fent nevesített ellenőrzésre jogosult személyek és a szolgáltató

kijelölt képviselőjével közösen - a szolgáltatás minőségét ellenőrizni és a tapasztaltakat írásban dokumentálni a (3. számú melléklet) átfogó ellenőrző lap szerinti nyomtatványon.

A helyszínen készült jegyzőkönyvet minden az ellenőrzésben résztvevő köteles kézjegyével ellátni.

Az ellenőrzési tervet az ügyintéző készíti el, és az osztályvezető hagyja jóvá. Az osztályvezető az ellenőrzésre kijelölt szervezeti egységek időrendjét felcserélheti, fontosság szerint átsorolhatja.

Az ügyintéző az ellenőrzésről készült és az osztályvezető által jóváhagyott jegyzőkönyvet (4. számú melléklet) a szolgáltatást végző Vállalkozó, és a szervezeti egység képviselője felé iktatott formában köteles megküldeni. Amennyiben hiányosságot tapasztaltak, felszólítja a szolgáltatót a hiányosságok megszüntetésére, a szerződés szerinti teljesítésre és legfeljebb egy héten belül az eredeti ellenőrzésen résztvevőkkel közösen visszaellenőrzi a problémás területet, és dokumentálja a hibajavítás megfelelőségét.

Ha az ellenőrzés során egy takarító az általa végzett munkafolyamatot nem az előírás szerint hajtja végre, vagy az általa használt eszközök kifogásolhatók, azonnal figyelmeztetni kell a hibára és fel kell hívni a figyelmét a helyes technológiai folyamat alkalmazásra. Ha a takarító a munkavégzés közben bizonytalannak tűnik, az adott körülmények figyelembevételével segítő kérdéseket lehet hozzá intézni, mint pl,

„Az adott színű felületet milyen színű kendővel tisztítaná?”

„Milyen gyakran cseréli a mikroszálalás törülőkendőt?”

„Mikor cserélte utoljára az oldatot?”

„Hol gyűjti a szennyezett mopokat?”

„Hogyan és melyik gyűjtőkonténerbe kell helyeznie a veszélyes hulladékot?”

stb.

Ha egy hiányosság az ellenőrzés során többször előfordul fel kell szólítani a szolgáltató képviselőjét a hiányos ismeretek ismételt oktatására, és az ismeretek számonkérésére. Az oktatás megtartásáról köteles visszajelzést küldeni.

B. szűrőpróbaszerűen

A szűrőpróbaszerű ellenőrzés soron kívül, az ellenőrzési terven kívül, általában a szervezeti egység, vagy a közegészségügyi-járványügyi felügyelő, vagy beteg/hallgató/munkavállaló panasza alapján történik.

A tervezett ellenőrzésnek megfelelően zajlik, de a szolgáltatót ebben az esetben a helyszínen tartózkodó vezető takarító, vagy helyettese képviseli. A folyamat a tervezett ellenőrzésben leírtak szerint zajlik.

Mindkét esetben az átfogó ellenőrzés nyomtatvány használandó a kiegészítő jegyzőkönyvvel.

Az SE Szolgáltatási Osztály által takarított területeken az ellenőrzés a fentiekén túl a teljes szolgáltatás biztosítására kiterjed.

A szervezeti hierarchia szerint az alábbi személyek felelőssége a szolgáltatás hibátlan teljesítése.

- A takarítók mellett a helyszínen tartózkodó és a megfelelő ismeretekkel rendelkező **vezető takarító** folyamatosan kontrollálja a munkavégzést, és javítja az előforduló hiányosságokat, közben a takarítót oktatja, ismereteit szóban számon kéri, a témában felmerülő kérdéseket közösen tisztázzák. A vezető takarítónak fel kell ismernie, ha egy dolgozó valamilyen területen hiányossággal küzd, vagy egy ismeretanyag nehézséget okoz számára, ismételten ugyanazt a hibát követi el. A problémát jeleznie kell felettesének az oktatás megszervezésének szükségessége miatt.
- A **csoportvezető** legalább hetente egyszer minden szervezeti egységben, több helyiségcsoportban köteles átfogó ellenőrzést végezni. A hiányosságokra azonnal felhívják a figyelmet és dokumentálják, az általuk kijelölt időpontban a területet visszaellenőrzik.

Az ellenőrzés egyéb szintjei megegyeznek a fent ismertetett kiszervezett szolgáltatás ellenőrzésével.

A Szolgáltatási Osztály munkatársai által végzett takarítási feladatok ellenőrzése **ugyanazon szempontok alapján** történik, mint Semmelweis Egyetemen takarítási szolgáltatást végző **külső szolgáltatók** ellenőrzése.

A Kórházhygiénés Osztály ellenőrző tevékenysége

A Kórházhygiénés Osztály az aktuális járványügyi helyzetnek, és az osztály éves munkatervének megfelelően, a jogszabályi előírások és a szakma szabályai szerint készített egyetemi Infekciókontroll Kézikönyv alapján végzi az ellenőrzéseit, melynek keretében a takarítás is ellenőrzésre kerül. Az ellenőrzés a betegellátással összefüggő (betegbiztonsági- és járványügyi szempontból fontos) területeken a fertőtlenítő takarítás kivitelezésére terjed ki.

Elsősorban nem az érzékszervi megfelelés, hanem a hatékonyság felmérése a cél.

Az ellenőrzéseket a saját infekciókontroll személyzettel nem rendelkező szervezeti egységeknél végzi az osztály rendszeresen (évente). A saját infekciókontroll személyzettel is rendelkező egységeknél eseti az ellenőrzés.

Ellenőrzés a Vállalkozó teljes bevonásával

Monitoring értekezlet

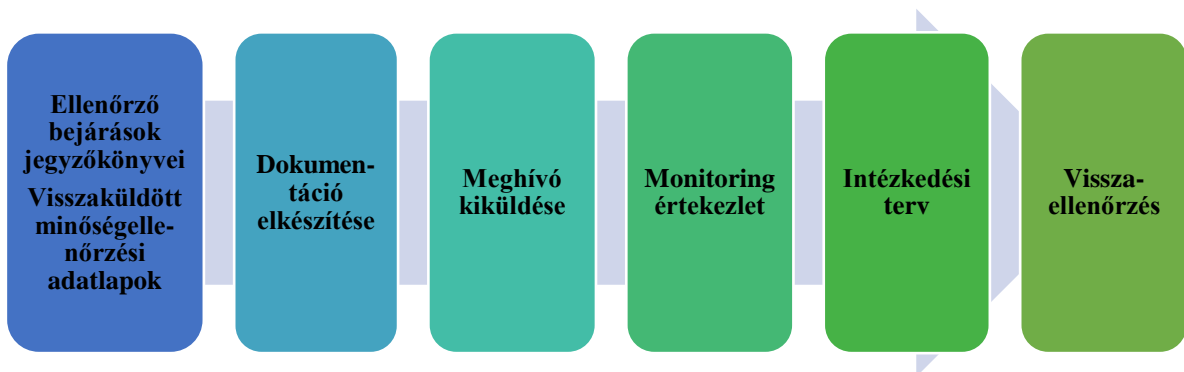
A tervezett - ellenőrzési terv alapján történő – és a szűrőpróbaszerűen végrehajtott ellenőrzésekről készült jegyzőkönyvek, illetve a szervezeti egység takarításért felelős munkatársának negyedévente kiküldött szolgáltatást minősítő lapokból 5. számú melléklet a Szolgáltatási Osztály kijelölt ügyintézője összeállítja a monitoring értekezlet összefoglaló anyagát.

A takarítás monitorozásának **folyamata** (3. számú ábra):

- jegyzőkönyvek összegyűjtése, minőségellenőrző lapok kiküldése,
- monitoring dokumentációjának összeállítása,
- monitoring értekezletre a meghívó kiküldése az érintett szervezeti egységek dolgozói részére,
- különösen, amelyeknél a szolgáltatás minőségére kifogás érkezett,
- a monitoring értekezlet megtartása az érintettek részére,
- emlékeztető készítése és intézkedési terv kidolgozása,
- az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzése.

A monitoring értekezleten a Vállalkozó képviselői, a szervezeti egység képviselői, a Kórházhygiénés Osztály és a Szolgáltatási Osztály munkatársai vesznek részt. Ezen a fórumon

van lehetőség a problémák megvitatására, javaslatételre, a szolgáltatás minőségét javító változtatások bevezetésére. (Pl. a takarítás időpontjának vagy gyakoriságának változtatása, személyek cseréje, új technológiai folyamat bevezetése, stb.)

3. ábra Monitoring értekezlet folyamata

Külső ellenőrzés (3. szint)

Időszakosan előfordul, hogy tervezetten vagy adhoc jelleggel, esetleg panasz kivizsgálása érdekében hatósági ellenőrzést végez a Nemzeti Népegészségügyi Központ.

Az ellenőrzés feladatai

Az ellenőrzés folyamata során az alábbi tényezőket kell vizsgálni.

Személyzet

- Személyi feltételek teljesítése, különös tekintettel a dedikált személyekre.
- Munkaruha (rektori utasítás szerint egységes póló, zárt lábbeli).
- Névtábla (névvel ellátott kitűző viselése).
- Foglalkoztatás módja, legalitása.
- Beosztás.
- Felkészültség, ismeretek.
- Magatartás. (Gyakori dohányzás, gyülekezés, hangoskodás, stb.)
- Fertőtlenítő kézmosás. Védőeszközök használata.

Dokumentáció

- Takarítók, vezető takarítók munkaköri alkalmassági vizsgálat igazolásának másolata.
- A foglalkoztatás előtt készült erkölcsi bizonyítvány másolata.
- Tűz- és munkavédelmi oktatás dokumentálása.
- Védőeszköz nyilvántartás.
- Hepatitis B védőoltás nyilvántartása.
- Önéletrajzok és bizonyítványok másolata.
- A használt vegyszerek biztonsági adatlapjai.
- Elsősegély módja.
- Napi ellenőrzési naplók, hiányosságok, javítások, bejegyzett hiányosságok ellenőrzése.

Felszerelés

A szolgáltatás nyújtásához szükséges tárgyi feltételek megléte, tisztasága, műszaki állapota:

- takarítókocsi és tartozékok,
- piros, sárga, kék, zöld vödör,
- színkód szerint mikroszálas kendők,
- hulladékgyűjtő zsákok,
- tiszta és szennyes mop/kendő tárolása,
- razantok,
- oda nem illó dolgok észrevételezése,
- védőfelszerelés megléte és használata,
- vegyszer és elsősegély tájékoztató kifüggesztése,
- gépek műszaki állapota, tisztasága,
- adagolórendszer működése,
- vegyszerek minősége,
- vegyszerek tárolása, kiméréshez szükséges mérőedények megléte, stb.

Dedikált (a területről nem elmozdítható) eszközök megléte.

Munkafolyamatok ellenőrzése

A takarító megfelelően használja-e a 4 színkódos rendszert.

Előforduló hibák **le mosás/felmosás közben:**

- színek nem megfelelő használata, vödör-törőkendő nem azonos színnel történő alkalmazása,
- a törőkendő/mop nem elég nedves, vagy túl nedves,
- a törőkendő/mop nem elég gyakori cseréje, hajtogatás hiánya,
- a törőkendő/mop impregnálása legalább 24 órája történt,
- munkavégzés után a vödrök/boxok egymásba helyezése,
- a tiszta és szennyezett törőkendők/mopok összekeverése,
- szennyezett törőkendő/mop nem megfelelő gyűjtése, kezelése,
- mop nem megfelelő használata (visszamártás).
- szennyezett oldat használata, nem elég gyakori oldatcsere.

Lehetőség van a mopok szín szerinti jelölésére is.

Előforduló hibák **oldatkészítés közben:**

- tisztító/fertőtlenítőszer keverése,
- engedély nélküli szerek használata,
- tisztító/fertőtlenítőszer helytelen tárolása,
- melegvízzel készített oldat,
- nem pontos oldat készítés (saccolás alapján), mérőedényt nem használ az oldatkészítéskor,
- jobb tisztítóhatás érdekében nagyobb koncentrációjú oldat készítése,
- nem elég gyakori oldatcsere,
- nem megfelelően feliratozott flakon, kanna,
- nem engedélyezett tárolóedények használata,
- keverőhelyiségben az oldatkészítésre vonatkozó mérőedények, dokumentáció hiánya.

Az egyes munkafolyamatnál előforduló hibák ellenőrzése.

Helyiségek

A vizsgálat során egy adott helyiség, terület ellenőrzése történik, mint például kórtermek, kezelők, műtők, intenzív osztály, rendelők, szociális helyiségek, irodák, tanterem, közös helyiségek.

Ellenőrzés módszerei

Közvetlen megfigyeléses vizsgálat, szemrevételezés.

Mesterséges szennyeződés létrehozása arra alkalmas Glow Check UV szettel.

- Az ellenőrzést végző személyek az ellenőrzést megelőzően a takarítandó felületeken UV szettel szennyeződést helyeznek el. Az ellenőrzés során UV lámpával megvilágítják a kihelyezett jeleket, a Vállalkozó képviselőjével közösen dokumentálják a letakarított és érintetlen jelek helyét és számát. Az érintetlen jeleket rövid időn belül visszaellenőrzik.

Interjú, beszélgetés a takarító személyzettel.

Mikrobiológiai mintavétel, leoltás.

Minőségirányítási rendszer bevezetése a takarításban

A takarítás ellenőrzés célja:

- a takarító személyzet pontos teljesítése,
- az elvégzett munka kontrollja,
- részletes és pontos dokumentáció nyérése.

A minőségirányítási rendszer 3 alappillére:

- szolgáltatásmenedzsment,
- üzemeltetési szolgáltatási folyamatok,
- informatikai rendszer.

A keretrendszer lehetőséget biztosít az SE által takarított területeken a biztonság, garancia, és stabilitás biztosítására, hogy a szolgáltatás színvonala kiválóan megfeleljen a szakmai előírásoknak, a szervezeti egységek igényeinek (személyre szabott), az ellenőrzési követelményeknek, és folyamatosan fejlődjön a mindennapi tevékenység közben. Szükséges az alkalmazott folyamatok ismerete (folyamatleírás, felelős, ellenőrzési pontok kidolgozása), a

vezetői feladatok tisztázása, a teljesítmény- és minőségmérési rendszer kidolgozása és a rendelkezésre álló, valamint folyamatosan érkező adatok digitalizálása.

Elérendő célok

A digitális kapcsolattartás fejlődésével minden szervezeti egység kapcsolattartója, munkavállalói, hallgatói és a betegek ugyanazon a módon jelezhetik majd problémáikat, panaszukat.

A szolgáltatási területek ellenőrzése azonos keretrendszerben fog történni.

A folyamatleírás állandóan bővül, és az összes munkafolyamat leírását, felelősi köröket, higiéniai megfeleléseket, munka-, egészség-, és környezetvédelmi szempontokat tartalmazza.

A szolgáltatás ellenőrzés korszerűsítése elengedhetetlen, ki kell használni és be kell vezetni a digitális kor adta lehetőségeket.